

32003R1228

L 176/1

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE

15.7.2003

**NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1228/2003
z 26. júna 2003
o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie
(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 95,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po konzultácii s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 Zmluvy ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Smernica 96/92/ES Európskeho parlamentu a Rady z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou ⁽⁴⁾ ustanovila dôležitý krok smerom k zrealizovaniu vnútorného trhu s elektrickou energiou.
- (2) Na svojom stretnutí v Lisabone 23. a 24. marca 2000 vyzvala Európska rada k podniknutiu rýchlych krokov pre zrealizovanie vnútorného trhu ako v elektrárenskcom sektore, a pre urýchlenie liberalizácie v týchto sektoroch s výhľadom dosiahnuť plne funkčný vnútorný trh v týchto oblastiach.
- (3) Vytvorenie pravého vnútorného trhu s elektrickou energiou by malo byť podporené zosilnením obchodu s elektrickou energiou, ktorý je v súčasnosti nevyvinutý v porovnaní s ostatnými sektormi hospodárstva.

- (4) Vzhľadom na cezhraničnú tarifikáciu a pridelenie dostupných prepojavacích kapacít by mali byť pre zabezpečenie efektívneho prístupu do prenosových sústav s cieľom cezhraničných transakcií zavedené spravodlivé pravidlá, odrážajúce náklady, transparentné a priamo použiteľné, zohľadňujúce porovnanie medzi účinnými prevádzkovateľmi sietí zo štrukturálne porovnateľných oblastí a dopĺňajúce ustanovenia smernice 96/92/ES.

- (5) Vo svojich záveroch Rada pre energetiku 30. mája 2000 vyzvala Komisiu, členské štáty a národné regulačné úrady a ministerstvá zabezpečiť včasné zavedenie opatrení riadenia preťaženia a v spolupráci s Európskymi prevádzkovateľmi prenosových sústav (ETSO) rýchle zavedenie silného tarifyného systému pre dlhšie obdobie, čo poskytne účastníkom trhu vhodné signály o pridelení nákladov.

- (6) Európsky parlament vo svojej rezolúcii zo 6. júla 2000 k druhej správe Komisie o stave liberalizácie energetických trhov vyzýval na podmienky využívania sietí v členských štátoch, ktoré by nebrzdili cezhraničný obchod s elektrickou energiou, a vyzval Komisiu k predloženiu špecifických návrhov zameraných na prekonanie všetkých existujúcich prekážok pre obchod v rámci spoločenstva.

- (7) Je dôležité, aby sa tretie krajiny, ktoré tvoria časť Európskeho elektrárenského systému, prispôsobili pravidlám obsiahnutým v tomto nariadení a usmerneniam prijatým týmto nariadením, aby sa zvýšilo efektívne fungovanie vnútorného trhu.

- (8) Toto nariadenie by malo stanoviť základné zásady ohľadom tarifikácie a pridelenia kapacít, zabezpečujúc prijatie usmernení, upresňujúcich ďalšie príslušné zásady a metodológie s cieľom umožniť rýchle prispôbovanie na zmenené podmienky.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 240 E, 28.8.2001, s. 72 a Ú. v. ES C 227 E, 24.9.2002, s. 440.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 13. marca 2002 (Ú. v. ES C 47 E, 27.2.2003, s. 379), spoločná pozícia Rady z 3. februára 2003 (Ú. v. ES C 50 E, 4.3.2003, s. 1) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 4. júna 2003 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 27, 30.1.1997, s. 20.

- (9) Na otvorenom konkurenčnom trhu by mali byť prevádzkovateľom prenosových sústav kompenzované náklady vynaložené ako dôsledok uskutočnenia cezhraničného toku elektrickej energie cez ich siete, prevádzkovateľmi prenosových sústav, z ktorých cezhraničný tok elektrickej energie pochádza, a sústavami, v ktorých tieto toky končia.
- (10) Platby a príjmy pochádzajúce z kompenzácií medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav by mali byť brané do úvahy pri stanovovaní taríf v národných sieťach.
- (11) Skutočné sumy platené za cezhraničný prístup do sústav môžu výrazne kolísať v závislosti od zúčastnených prevádzkovateľov prenosových sústav a ako dôsledok rozdielov v štruktúre tarifných systémov uplatňovaných v členských štátoch. Preto je potrebný istý stupeň harmonizácie s cieľom zabránenia deformáciám obchodu.
- (12) Vhodný systém dlhodobých lokačných signálov by bol potrebný, založený na zásade, že úroveň poplatku za prístup do siete by mal odrážať rovnováhu medzi výrobou a spotrebou v konkrétnom regióne na základe diferencovania poplatkov za prístup do siete medzi výrobcami a/alebo spotrebiteľmi.
- (13) Nebolo by vhodné používať tarify založené na vzdialenosti alebo, pokiaľ už na mieste existujú vhodné lokačné signály, špecifické tarify, aby boli platené len vývozcami alebo dovozcami dodatočne k všeobecnému poplatku za prístup do národnej siete.
- (14) Predpokladom efektívnej súťaže na vnútornom trhu sú nediskriminačné a transparentné poplatky za používanie siete vrátane prepojovacích vedení v prenosovej sústave. Dostupné kapacity týchto vedení by mali byť stanovené na maximálnych úrovniach, ktoré sú v súlade s bezpečnostnými normami bezpečnej prevádzky siete.
- (15) Je dôležité zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže v dôsledku rozličných bezpečnostných, prevádzkových a plánovacích noriem používaných prevádzkovateľmi prenosových sústav v členských štátoch. Okrem toho by mala existovať pre účastníkov trhu prehľadnosť, pokiaľ ide o dostupné prenosové kapacity a bezpečnostné, plánovacie a prevádzkové normy, ktoré majú vplyv na dostupné prenosové kapacity.
- (16) Mali by existovať pravidlá o používaní príjmov pochádzajúcich z postupov riadenia preťaženia, pokiaľ špecifická povaha prepojavacieho vedenia neoprávňuje k výnimke z týchto pravidiel.
- (17) Malo by byť možné riešiť problémy s preťažením rôznym spôsobom tak dlho, pokiaľ použité postupy budú poskytovať korektné ekonomické signály pre prevádzkovateľov prenosových sústav a účastníkov trhu a pokiaľ budú založené na trhových mechanizmoch.
- (18) Aby sa zabezpečilo hladké fungovanie vnútorného trhu, mali by byť vypracované ustanovenia pre postupy, ktoré umožnia Komisii prijímať rozhodnutia a usmernenia medzi iným vo vzťahu k tarifikácii a prideleniu kapacity, pri zaistení účasti regulačných úradov v tomto postupe, pokiaľ možno cez ich Európsku asociáciu. Regulačné úrady, v spolupráci s ostatnými príslušnými orgánmi v členských štátoch, zohrávajú dôležitú úlohu v tom, že prispievajú k správne fungovaniu vnútornému trhu s elektrickou energiou.
- (19) Členské štáty a príslušné vnútroštátne úrady by mali byť požiadané, aby poskytli príslušné informácie Komisii. Komisia bude s týmito informáciami zaobchádzať dôverne. Pokiaľ to bude nevyhnutné, Komisia by mala mať možnosť vyžiadať si príslušné informácie priamo od zúčastnených podnikov pod podmienkou, že príslušné vnútroštátne orgány budú informované.
- (20) Národné regulačné úrady by mali zabezpečiť súlad s pravidlami obsiahnutými v tomto nariadení a s usmerneniami prijatými na základe tohto nariadenia.
- (21) Členské štáty by mali určiť pravidlá pre pokuty použiteľné za porušenie ustanovení tohto nariadenia a zabezpečiť ich zavedenie. Tieto pokuty musia byť efektívne, primerané a odradzujúce.
- (22) Cieľ navrhovanej činnosti, najmä ustanovenie harmonizovaného rámca pre cezhraničnú výmenu elektrickej energie, nemôže byť dosiahnutý členskými štátmi, a preto, vzhľadom na rozsah a efekt činnosti, môže byť lepšie dosahovaný na úrovni spoločenstva, spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity v zmysle článku 5 Zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality, ako je stanovená v tom článku, toto nariadenie nejde nad rámec potrebný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (23) Opatrenia nevyhnutné na vykonanie tohto nariadenia by mali byť prijaté v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ⁽¹⁾,

(1) Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Cieľom tohto nariadenia je stanovenie spravodlivých pravidiel pre cezhraničnú výmenu elektrickej energie, a tým podporiť hospodársku súťaž v rámci vnútorného trhu s elektrickou energiou, berúc do úvahy špecifiká národných a regionálnych trhov. Toto zahŕňa založenie kompenzačného mechanizmu pre cezhraničné toky elektrickej energie a určenie zosúladených zásad pre poplatky za cezhraničný prenos a pridelenie dostupných kapacít prepojedacích vedení medzi národnými prenosovými sústavami.

Článok 2

Definície

1. Na účely tohto nariadenia sa budú používať definície obsiahnuté v článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES⁽¹⁾, s výnimkou definície „prepojovacie vedenie“, ktorá sa nahrádza takto:

„prepojovacie vedenie“ znamená prenosové vedenie, ktoré prechádza alebo prekračuje hranicu dvoch členských štátov a ktoré spája národné prenosové sústavy členských štátov.

2. Takisto sa budú používať nasledujúce definície:

- a) „regulačné úrady“ znamenajú regulačné úrady v zmysle článku 23 ods. 1 smernice 2003/54/ES;
- b) „cezhraničný tok“ znamená fyzický tok elektrickej energie cez prenosovú sieť členského štátu, ktorý vyplýva z dopadu činnosti výrobcu a/alebo spotrebiteľov mimo tohto členského štátu cez jeho prenosovú sieť. Pokiaľ prenosové siete dvoch alebo viacerých členských štátov tvoria, celkom alebo čiastočne, časť samostatného regulačného bloku, s cieľom kompenzačného mechanizmu uplatňovaného medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav (PPS), ktorých sa týka výlučne článok 3, kontrolný blok ako celok bude považovaný za časť prenosovej siete jedného zo zúčastnených členských štátov, aby sa zabránilo vnímaniu tokov v rámci kontrolného bloku ako cezhraničných tokov, čo by viedlo k vzniku kompenzačných platieb v zmysle článku 3. Regulačné úrady zúčastnených členských štátov môžu rozhodnúť, ktorý z členských štátov bude tým, za ktorého časť bude považovaný regulačný blok ako celok;

- c) „preťaženie“ znamená situáciu, pri ktorej prepojovacie vedenie spájajúce národné prenosové siete nemôže prijať všetky fyzické toky vyplývajúce z medzinárodného obchodu požadovaného účastníkmi z dôvodu nedostatku kapacity prepojedacích vedení a/alebo zúčastnených národných prenosových sústav;
- d) „deklarovaný export“ elektrickej energie znamená vypravenie elektrickej energie v jednom členskom štáte na základe zmluvného usporiadania, v čom dôsledku sa v inom členskom štáte alebo tretej krajine uskutoční simultánne korešpondujúce prijatie („deklarovaný import“) elektrickej energie;
- e) „deklarovaný tranzit“ elektrickej energie znamená stav, pri ktorom sa uskutoční deklarovaný export elektrickej energie a kde nominovaná trasa transakcie zahŕňa krajinu, v ktorej sa neuskutoční ani vypravenie, ani simultánne korešpondujúce prijatie;
- f) „deklarovaný import“ elektrickej energie znamená prijatie elektrickej energie v členskom štáte alebo v tretej krajine simultánne s vypravením elektrickej energie (deklarovaný export) v inom členskom štáte;
- g) „nové prepojovacie vedenie“ znamená prenosové vedenie, ktoré ešte nebolo dokončené k dátumu nadobudnutia platnosti tohto nariadenia;

Článok 3

Kompenzačný mechanizmus medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav prijímajú kompenzáciu za náklady vzniknuté v dôsledku prijatia cezhraničných tokov elektrickej energie do svojich sietí.
2. Kompenzácia, ktorej sa týka odsek 1, bude zaplatená prevádzkovateľmi národných prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústavami, v ktorých tieto toky končia.
3. Kompenzačné platby budú vykonávané na pravidelnom základe vzhľadom na dané časové obdobie v minulosti. Dodatočné úpravy zaplatených kompenzácií budú uskutočnené, pokiaľ je to potrebné, aby odrážali skutočne vzniknuté náklady.

Prvé obdobie, pre ktoré budú uskutočňované kompenzačné platby, bude určené smernicami uvedenými v článku 8.

4. Konajúc v súlade s postupom, na ktorý sa odvoláva článok 13 ods. 2, Komisia rozhodne o výške splatných kompenzačných platieb.

5. Hodnota prijatých cezhraničných tokov a hodnota cezhraničných tokov označených ako vznikajúcich alebo končiacich v národných prenosových sústavách bude určená na základe fyzických tokov elektrickej energie skutočne nameraných v danom časovom období.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 176, 15.7.2003, s. 37.

6. Náklady, ktoré vznikli v dôsledku prijatia cezhraničných tokov, budú stanovené na základe dlhodobých priemerných navýšených nákladov, zohľadňujúc straty, investície do novej infraštruktúry a primeraný podiel nákladov existujúcej infraštruktúry v rozsahu, v akom je infraštruktúra využívaná na prenos cezhraničných tokov, obzvlášť pri zvážení potreby garantovať bezpečnosť dodávok. Pri stanovovaní vzniknutých nákladov budú použité uznávané, štandardné, nákladové metodológie. Výhody, ktoré vzniknú sieti v dôsledku prijatia cezhraničných tokov, budú zohľadnené pri znížení získanej kompenzácie.

Článok 4

Poplatky za prístup do sietí

1. Poplatky uplatňované sieťovými prevádzkovateľmi za prístup do sietí budú transparentné, budú brať do úvahy potrebu bezpečnosti siete a odrážať skutočné náklady, pokiaľ tieto korešpondujú s nákladmi účinného a štrukturálne porovnateľného sieťového prevádzkovateľa a uplatňované nediskriminačným spôsobom. Tieto poplatky nebudú závislé od vzdialenosti.

2. Výrobcovia a spotrebitelia („zaťaženie“) môžu byť spoplatnení za prístup do sietí. Podiel celkovej sumy sieťových poplatkov, ktoré vzniknú na strane výrobcov vzhľadom na potrebu poskytnúť vhodné a účinné lokačné signály, bude nižší ako podiel priradený spotrebiteľom. Pokiaľ je to vhodné, úroveň taríf uplatňovaných pre výrobcov a/alebo spotrebiteľov poskytnú lokačné signály na európskej úrovni a zohľadnia objem sieťových strát spôsobených preťažením, ako aj investičné náklady na infraštruktúru. Toto nezabráni členským štátom v poskytovaní lokačných signálov v rámci svojho teritória alebo v uplatňovaní mechanizmov zabezpečujúcich, že poplatky za prístup do siete, ktoré nesú spotrebitelia („zaťaženie“) budú na ich území jednotné.

3. Pri stanovení poplatkov za prístup do siete má byť vzaté do úvahy toto:

- platby a potvrdenia vyplývajúce z kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav;
- skutočne realizované a obdržané platby, ako aj platby očakávané v budúcom období odhadované na základe minulých období.

4. Za predpokladu, že budú existovať vhodné a účinné miestne signály v súlade s odsekom 2, poplatky za prístup do siete uplatnené pre výrobcov a spotrebiteľov budú uplatnené bez ohľadu

na krajinu určenia alebo pôvodu elektrickej energie podľa špecifikácie predmetnej obchodnej úpravy. Toto bude bez dopadu na poplatky za deklarované importy a deklarované exporty vyplývajúce z riadenia preťaženia, na ktorý sa odvoláva článok 6.

5. Nebudú stanovené žiadne špecifické poplatky v prípade individuálnych transakcií deklarovaných tranzitov elektrickej energie.

Článok 5

Poskytovanie informácií o kapacitách prepojovacích vedení

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav vytvoria mechanizmy pre koordináciu a výmenu informácií s cieľom zabezpečenia bezpečnosti v sieťach v kontexte riadenia preťaženia.

2. Bezpečnostné, prevádzkové a plánovacie normy používané prevádzkovateľmi prenosových sústav budú zverejnené. Uverejnená informácia bude zahŕňať všeobecnú schému pre výpočet celkovej kapacity transferu a hranice spoľahlivosti prenosu, založenú na elektrických a fyzikálnych vlastnostiach siete. Tieto schémy budú podliehať schváleniu regulačnými úradmi.

3. Prevádzkovatelia prenosových sústav budú uverejňovať odhady dostupnej kapacity transferu každý deň, určujúc už rezervovanú dostupnú kapacitu. Toto uverejnenie bude vykonávané v presne určených časových úsekoch pred dňom prenosu a majú v každom prípade zahŕňať odhady na týždeň a mesiac vopred, ako aj kvantitatívne určenie očakávanej spoľahlivosti dostupnej kapacity.

Článok 6

Všeobecné zásady riadenia preťaženia

1. Problémy preťaženia siete budú určené nediskriminačnými trhovými orientovanými riešeniami, ktoré poskytnú účinné ekonomické signály dotknutým účastníkom trhu a prevádzkovateľom prenosových sústav. Problémy preťaženia siete budú prednostne riešené netranksakčne založenými metódami, t. j. metódami, ktoré nazahŕňajú výber medzi zmluvami jednotlivých účastníkov trhu.

2. Postupy krátenia transakcií budú použité len v núdzových situáciách, keď prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí konať expedičným spôsobom a opätovné vyslanie alebo protiobchod nie sú možné. Všetky tieto postupy budú uplatnené nediskriminačným spôsobom. S výnimkou vyššej moci, účastníci trhu, ktorým bola pridelená kapacita, budú kompenzovaní za každé krátenie.

3. Maximálna kapacita prepojavacích vedení a/alebo prenosových sietí, ktoré ovplyvňujú cezhraničné toky, bude sprístupnená účastníkom trhu v súlade s bezpečnostnými normami spoľahlivej prevádzky siete.

4. Účastníci trhu budú informovať dotknutých prevádzkovateľov prenosových sústav vopred vo vhodnom čase o príslušnom prevádzkovom období, kedy mienia využiť pridelenú kapacitu. Nevyužitá pridelená kapacita bude prinavrátená trhu otvoreným, transparentným a nediskriminačným spôsobom.

5. Prevádzkovatelia prenosových sústav budú, pokiaľ je to technicky možné, pokrývať kapacitné požiadavky silových tokov elektrickej energie v opačnom smere preťaženia cez prepojavacie vedenie tak, aby využili toto vedenie na maximálnu kapacitu. Berúc plne do úvahy bezpečnosť siete, transakcie, ktoré uvoľnia preťaženie, nebudú nikdy zamietnuté.

6. Všetky príjmy vyplývajúce z pridelenia prepojavacích vedení budú použité na jeden alebo viac z nasledujúcich účelov:

- a) garantovanie skutočnej dostupnosti pridelenej kapacity;
- b) investície do siete na udržanie alebo rozšírenie kapacít prepojavacích vedení;
- c) ako príjem, ktorý má byť zohľadnený regulačnými úradmi pri odsúhlasovaní metodológie výpočtu sieťových taríf a/alebo pri hodnotení, či by tarify mali byť modifikované.

Článok 7

Nové prepojavacie vedenia

1. Nové prepojavacie vedenia jednosmerného prúdu môžu byť na základe žiadosti vyňaté z ustanovení článku 6 ods. 6 tohto nariadenia a článkov 20 a 23 ods. 2, 3 a 4 smernice 2003/54/ES pri splnení nasledujúcich podmienok:

- a) investícia musí podporiť súťaž v dodávke elektrickej energie;
- b) úroveň rizika spojeného s investíciou je taká, že investícia by sa neuskutočnila bez udelenia výnimky;
- c) prepojavacie vedenie musí byť vlastnené fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá je oddelená minimálne v pojmoch svojej právnej formy od prevádzkovateľov sústav, v ktorých sústave toto prepojavacie vedenie bude vybudované;
- d) na užívateľov tohto prenosového vedenia sú uvalené poplatky;
- e) od čiastočného otvorenia trhu v zmysle článku 19 smernice 96/92/ES nebola žiadna časť kapitálových alebo prevádzkových nákladov prepojavacieho vedenia vykrytá zo žiadneho

komponentu poplatkov za využívanie prenosových alebo distribučných sústav spojených s prepojavacím vedením;

- f) výnimka neobmedzuje hospodársku súťaž alebo efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrickou energiou alebo účinné fungovanie regulovanej sústavy, na ktorú je prepojavacie vedenie napojené.

2. Odsek 1 bude taktiež vo výnimočných prípadoch uplatňovaný aj na prepojavacie vedenia striedavého prúdu, pokiaľ náklady a riziko konkrétnej investície sú obzvlášť vysoké v porovnaní s nákladmi a rizikom, ktoré normálne vzniknú pri spojení dvoch susediacich národných prenosových sústav prepojavacím vedením striedavého prúdu.

3. Odsek 1 bude takisto uplatnený na významný nárast kapacity existujúcich prepojavacích vedení.

- 4. a) Regulačný úrad môže od prípadu k prípadu rozhodnúť o výnimke v zmysle odsekov 1 a 2. Avšak členské štáty môžu zabezpečiť, že regulačné úrady budú predkladať svoje vyjadrenie k žiadosti o výnimku na formálne rozhodnutie príslušnému orgánu v členskom štáte. Tento názor bude uverejnený spolu s rozhodnutím.

- b) i) Výnimka môže pokrývať celok alebo časť kapacity nového prepojavacieho vedenia alebo existujúceho prepojavacieho vedenia s výrazne zvýšenou kapacitou.

- ii) Pri rozhodovaní o udelení výnimky bude od prípadu k prípadu zvažovaná potreba zaviesť podmienky ohľadom trvania výnimky a nediskriminačného prístupu k prepojavaciemu vedeniu.

- iii) Pri rozhodovaní o podmienkach v bode i) a ii) bude obzvlášť braná do úvahy dodatočná kapacita, ktorá má byť vybudovaná, očakávaný časový horizont projektu a národné podmienky.

- c) Pri udeľovaní výnimky môže príslušný úrad odsúhlasiť alebo určiť pravidlá a/alebo mechanizmy riadenia a pridelenia kapacity.

- d) Rozhodnutie o výnimke vrátane všetkých podmienok v zmysle písm. b) bude riadne odôvodnené a uverejnené.

- e) Všetky rozhodnutia o výnimkách budú prijaté po konzultácii s inými dotknutými členskými štátmi alebo regulačnými úradmi.

5. Príslušný orgán bezodkladne upovedomí Komisiu o rozhodnutí o výnimke, spolu so všetkými informáciami relevantnými pre toto rozhodnutie. Tieto informácie môžu byť Komisii doručené v súhrnnej forme, umožňujúc Komisii dosiahnuť dobre podložené rozhodnutie.

Informácia bude najmä obsahovať:

- podrobné zdôvodnenie, na základe ktorého regulačný úrad alebo členský štát udelil výnimku, vrátane finančnej informácie oprávňujúcej potrebu výnimky;
- analýzu dôsledkov na hospodársku súťaž a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrickou energiou v dôsledku udelenia výnimky;
- dôvody pre časové obdobie a podiel na celkovej kapacite prepojovacieho vedenia, pre ktoré je udelená výnimka;
- výsledok konzultácie s dotknutými členskými štátmi alebo regulačnými úradmi.

Komisia môže v priebehu dvoch mesiacov po obdržaní upovedomenia požiadať zúčastnený členský štát alebo regulačný úrad o zmenu alebo zrušenie rozhodnutia o udelení výnimky. Dvojmesačné obdobie môže byť rozšírené o jeden dodatočný mesiac, pokiaľ Komisia vyžaduje dodatočnú informáciu.

Pokiaľ sa zúčastnený regulačný úrad alebo členský štát nepodriadi žiadosti v rámci štyroch týždňov, bude prijaté konečné rozhodnutie v súlade s postupom v zmysle článku 13 ods. 3.

Komisia bude zachovávať dôvernosť obchodne citlivých informácií.

Článok 8

Usmernenia

1. Pokiaľ je to vhodné, Komisia konajúc v súlade s postupom uvedeným v článku 13 ods. 2 prijme a zmení usmernenia ohľadom záležitostí uvedených v odseku 2 a 3 a týkajúcich sa kompenzačných mechanizmov medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav v súlade so zásadami určenými v článkoch 3 a 4. Pri prijímaní týchto usmernení po prvýkrát Komisia zabezpečí, aby pokrývali v jednotlivom návrhu opatrenia prinajmenej záležitosti, na ktoré sa vzťahuje odsek 2 písm.a) a d) a odsek 3.

2. Usmernenia budú špecifikovať:

- a) podrobnosti postupov určujúcich, ktorí prevádzkovatelia prenosových sústav ručia za platbu kompenzácie za cezhraničné toky, vrátane rozdelenia medzi prevádzkovateľmi národných prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústavami, v ktorých tieto toky končia, v súlade s článkom 3 ods. 2;
- b) podrobnosti platobných postupov, ktoré nasledujú, vrátane určenia prvého časového obdobia, za ktoré je kompenzácia platená, v súlade s druhým pododsekom v článku 3 ods. 3;
- c) podrobnosti metodológií pre určenie prijatých cezhraničných tokov, za ktoré má byť platená kompenzácia, a stanovenie hodnôt týchto tokov ako začínajúcich a/alebo končiacich v prenosových sústavách jednotlivých členských štátov v súlade s článkom 3 ods. 5;
- d) podrobnosti metodológií pre určovanie nákladov a výnosov vzniknutých v dôsledku prijatia cezhraničných tokov v súlade s článkom 3 ods. 6;
- e) podrobnosti postupu v kontexte kompenzačného mechanizmu medzi-PPS pre toky elektrickej energie začínajúce alebo končiace v krajinách mimo Európskeho hospodárskeho priestoru;
- f) účasť národných sústav, ktoré sú prepojené vedeniami jednosmerného prúdu, v súlade s článkom 3.

3. Usmernenia ďalej stanovujú vhodné pravidlá, ktoré povedú k postupnému zosúladieniu základných zásad pre určovanie poplatkov výrobcom a spotrebiteľom (zaťaženie) v národných tarifných systémoch, vrátane premietnutia kompenzačného mechanizmu medzi-PPS v poplatkoch národnej siete a poskytnutia vhodných a účinných lokačných signálov v súlade so zásadami stanovenými v článku 4.

Usmernenia poskytnú vhodné a účinné lokačné signály na európskej úrovni.

Žiadna harmonizácia v tomto ohľade nezabráni členským štátom v používaní mechanizmov na zabezpečenie toho, že poplatky za prístup do siete zo strany spotrebiteľov (záťaž) budú porovnateľné na celom ich území.

4. Pokiaľ je to vhodné, Komisia konajúc v súlade s postupom v zmysle článku 13 ods. 2 zmení a doplní usmernenia ohľadom

riadenia a pridelenia dostupnej prenosovej kapacity prepojujúcich vedení medzi národnými sústavami uvedenými v prílohe v súlade so zásadami určenými v článkoch 5 a 6, obzvlášť tak, aby zahŕňali podrobné usmernenia pre všetky v praxi používané metodológie pridelenia kapacity a aby zaistili, že mechanizmy riadenia preťaženia sa budú vyvíjať spôsobom, ktorý bude kompatibilný s cieľmi vnútorného trhu. Pokiaľ je to vhodné, pri týchto úpravách stanoví spoločné pravidlá ohľadom minimálnych bezpečnostných a prevádzkových noriem v zmysle článku 5 ods. 2 pre využívanie a prevádzku siete.

Pri prijímaní alebo zmene usmernení Komisia zabezpečí, že tieto poskytnú minimálnu úroveň harmonizácie požadovanej pre dosiahnutie zámerov tohto nariadenia a nepresiahnu čo je nevyhnutné pre tento účel.

Pri prijímaní alebo zmene usmernení Komisia určí, aké kroky podnikla vzhľadom na súlad týchto usmernení s pravidlami v treťích krajinách, ktoré tvoria časť európskej elektrifikačnej sústavy.

Článok 9

Regulačné úrady

Regulačné úrady pri vykonávaní svojich úloh zabezpečia súlad s týmto nariadením a usmerneniami prijatými v zmysle článku 8. Kde je to vhodné pre splnenie zámerov tohto nariadenia, budú spolupracovať medzi sebou a s Komisiou.

Článok 10

Poskytovanie informácií a dôvernosc

1. Členské štáty a regulačné úrady, na požiadanie poskytnú Komisii všetky informácie, ktoré sú nevyhnutné pre účely článkov 3 ods. 4 a 8.

Obzvlášť pre účely článku 3 ods. 4 a 3 ods. 6 regulačné úrady poskytnú na pravidelnom základe informácie o nákladoch, ktoré skutočne vznikli prevádzkovateľom národných prenosových sústav, ako aj údaje a všetky príslušné informácie týkajúce sa fyzických tokov v sieťach prevádzkovateľov prenosových sústav a náklady siete.

Komisia určí primeranú lehotu, v ktorej má byť táto informácia poskytnutá, berúc do úvahy komplexnosť požadovanej informácie a naliehavosť, s akou je potrebná.

2. Pokiaľ dotknutý členský štát alebo regulačný úrad neposkytne túto informáciu v rámci stanovenej lehoty v zmysle odseku 1,

Komisia môže požiadať o všetky informácie nevyhnutné pre účely článku 3 ods. 4 a 8 priamo dotknuté podniky.

Komisia pri zasielaní žiadosti o informácie podniku zároveň zašle kópiu žiadosti regulačným úradom členského štátu, na ktorého území sa nachádza sídlo podniku.

3. Vo svojej žiadosti o informácie Komisia uvedie právny základ žiadosti, lehotu, v rámci ktorej má byť informácia poskytnutá, ako aj pokuty uvedené v článku 12 ods. 2 za poskytnutie nesprávnej, neúplnej alebo zavádzajúcej informácie. Komisia určí primeranú lehotu, berúc do úvahy komplexnosť požadovanej informácie a naliehavosť, s akou je potrebná.

4. Požadovanú informáciu poskytnú vlastníci podniku alebo ich zástupcovia a, v prípade právnických osôb, osoby oprávnené na ich zastupovanie na základe zákona alebo ich nástrojov založenia spoločnosti. Informáciu môžu za klienta zaslať plne autorizovaní právni zástupcovia, pričom klient ostáva plne zodpovedný, pokiaľ je poskytnutá informácia neúplná, nesprávna alebo zavádzajúca.

5. Pokiaľ podnik neposkytne požadovanú informáciu v rámci lehoty stanovenej Komisiou alebo poskytne neúplnú informáciu, Komisia môže požiadať rozhodnutím o poskytnutie informácie. Rozhodnutie bude špecifikovať, aká informácia je požadovaná, a stanoví primeranú lehotu, v rámci ktorej má byť predložená. Uvedú sa v ňom pokuty podľa článku 12 ods. 2. Takisto v ňom uvedie právo na preskúmanie rozhodnutia Súdny dvorom Európskych spoločenstiev.

Komisia zároveň zašle kópiu tohto rozhodnutia regulačným úradom členského štátu, na ktorého území sa nachádza bydlisko osoby alebo sídlo podniku.

6. Informácie získané na základe tohto nariadenia budú používané len pre účely článkov 3 ods. 4 a 8.

Komisia neuverejní informácie, ktoré boli získané na základe tohto nariadenia a ktorých povaha je krytá povinnosťou mlčanlivosti.

Článok 11

Právo členských štátov vydať podrobnejšie opatrenia

Toto nariadenie nemá dopad na práva členských štátov udržiavať alebo zavádzať opatrenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia ako tie, ktoré sú stanovené v tomto nariadení a v usmerneniach uvedených v článku 8.

Článok 12**Pokuty**

1. Bez dopadu na odsek 2 stanovia členské štáty pravidlá ohľadom pokút za porušenie ustanovení tohto nariadenia a prijímú všetky opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie ich zavedenia. Pokuty musia byť efektívne, primerané a odrádzajúce. Členské štáty o nich upovedomia Komisiu najneskôr do 1. júla 2004 a upovedomia ju bez oneskorenia o každej dodatočnej zmene, ktorá má na ne vplyv.

2. Komisia môže rozhodnutím stanoviť podnikom pokuty neprevyšujúce 1 % z ich celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku, pokiaľ zámerne alebo nedbalosťou poskytnú nesprávne, neúplne, alebo zavádzajúce informácie v odpovedi na žiadosť na základe článku 10 ods. 3 alebo nedokážu predložiť informáciu v rámci lehoty stanovenej rozhodnutím prijatým na základe prvého pododseku článku 10 ods. 5.

Pri stanovovaní výšky pokuty bude prihliadnuté na závažnosť nevyhovenia požiadavkám prvého pododseku.

3. Pokuty udeľované na základe odseku 1 a rozhodnutia prijaté na základe odseku 2 nebudú trestnoprávneho charakteru.

Článok 13**Výbor**

1. Komisii pomáha výbor.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatnia sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES, berúc do úvahy ustanovenia jeho článku 8.

Toto nariadenie je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 26. júna 2003

Za Európsky parlament

predseda

P. COX

Lehota uvedená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES sa stanovuje na tri mesiace.

3. Kde je odkaz na tento odsek, uplatnia sa články 3 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES, berúc do úvahy ustanovenia jeho článku 8.

4. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 14**Správa Komisie**

Komisia bude monitorovať zavedenie tohto nariadenia. Najneskôr tri roky po vstupe tohto nariadenia do platnosti predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o skúsenostiach získaných s jej uplatňovaním. Správa bude obzvlášť analyzovať do akej miery bolo nariadenie úspešné v zaistení nediskriminačných a náklady odrážajúcich podmienok prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie s cieľom prispenia k voľbe spotrebiteľov na správne fungujúcom vnútornom trhu a dlhodobej bezpečnosti dodávok, ako aj do akej miery existujú efektívne lokačné signály. Pokiaľ to bude potrebné, k správe budú priložené vhodné návrhy a/alebo odporúčania.

Článok 15**Nadobudnutie účinnosti**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 20. deň po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Bude sa uplatňovať od 1. júla 2004.

Za Radu

predseda

A. TSOCHATZOPOULOS

PRÍLOHA

Usmernenia o riadení a pridelení dostupnej prenosovej kapacity prepojavacích vedení medzinárodnými sústavami

Všeobecne

1. Metódy riadenia preťaženia zavedené členskými štátmi sa zamerajú na krátkodobé preťaženie trhov orientovaných, ekonomicky účinným spôsobom, pričom súčasne poskytnú signály alebo podnety pre účinné investície do sietí a výroby v správnych lokalitách.
2. PPS alebo, ak je to vhodné, členské štáty poskytnú nediskriminačné a transparentné normy, ktoré opíšu, aké metódy riadenia preťaženia uplatňujú v ktorých podmienkach. Tieto normy, spolu s bezpečnostnými normami, budú opísané vo verejne prístupných dokumentoch.
3. Rôzne zaobchádzanie s rozličnými typmi cezhraničných transakcií, či už sú to fyzické dvojstranné zmluvy alebo ponuky cudzím organizovaným trhom, budú držané na minime pri navrhovaní špecifických metód riadenia preťaženia. Metódy pridelovania obmedzenej prenosovej kapacity musia byť transparentné. Rozdiely v zaobchádzaní s transakciami preukázateľne nesmú narušovať alebo obmedzovať hospodársku súťaž.
4. Cenové signály, ktoré sú dôsledkom riadenia preťaženia sústav, budú usmerňujúce.
5. PPS ponúkne prenosové kapacity, ktoré sú tak „solídne“, ako je to možné. Rozumná časť kapacity môže byť ponúknutá trhu za podmienky zníženej solídnosti, avšak presné podmienky prenosu cez cezhraničné vedenia budú v každom čase známe účastníkom trhu.
6. So zreteľom na to, že európska kontinentálna sieť je vysoko zosieťovaná a využívanie prepojavacích vedení má vplyv na toky elektrickej energie minimálne na dvoch stranách národnej hranice, národní regulátori zabezpečia, aby neboli jednostranne navrhované opatrenia s výrazným dopadom na toky elektrickej energie v iných sieťach.

Postavenie dlhodobých zmlúv

1. Právo prioritného prístupu ku kapacite prepojavacích vedení nebude udelené pre tie zmluvy, ktoré porušujú články 81 a 82 zmluvy o ES.
2. Existujúce dlhodobé zmluvy nemajú prednostné právo pripojenia, keď príde k ich obnovovaniu.

Poskytovanie informácií

1. PPS zavedú vhodné mechanizmy pre koordináciu a výmenu informácií pre zabezpečenie bezpečnosti siete.
2. PPS uverejnia všetky príslušné údaje ohľadom celkových cezhraničných prenosových kapacít. Okrem hodnôt zimnej a letnej priemernej celkovej kapacity bude PPS uverejňovať v určitých časových intervaloch pred dňom prenosu aj odhady o prenosovej kapacite na každý deň. Trhu budú dostupné presné odhady najmenej týždeň vopred a PPS by sa mali taktiež snažiť poskytovať aj informácie mesiac vopred. Opis solídnosti údajov bude zahrnutý.

3. PPS uverejní všeobecnú schému pre výpočet celkovej prenosovej kapacity a hranice prenosovej spoľahlivosti na základe elektrických a fyzikálnych skutočností siete. Táto schéma bude podliehať súhlasu regulátorov dotknutých členských štátov. Bezpečnostné normy a prevádzkové a plánovacie normy budú tvoriť celistvú časť informácie, ktorú PPS uverejnia vo verejne dostupných dokumentoch.

Zásady nadradených metód riadenia preťaženia

1. Problémy preťaženia siete budú prednostne riešené metódami, ktoré nie sú založené na transakciách, t. j. metódami, ktoré nezahŕňajú selekciu zmlúv medzi jednotlivými účastníkmi trhu.
2. Dotknuté PPS môžu spoločne používať cezhraničné koordinované opätovné vypravovanie alebo protiobchody. Náklady, ktoré vzniknú na strane PPS pri protiobchodovaní a opätovnom vypravovaní, však musia byť na účinnej úrovni.
3. Urýchlene budú preskúmané možné dobré stránky kombinácií rozdelenia trhu alebo ďalších trhových mechanizmov na riešenie trvalého preťaženia, ako aj protiobchodovania ako stáleho prístupu k riadeniu preťaženia.

Usmernenia pre explicitné aukcie

1. Aukčné systémy musia byť navrhnuté takým spôsobom, aby všetka dostupná kapacita bola ponúknutá trhu. Toto môže byť dosiahnuté organizovaním skladanej aukcie, v ktorej sú dražené kapacity s rôznym trvaním a rozličnou charakteristikou (napr. vo vzťahu k očakávanej spoľahlivosti dostupnej kapacity).
2. Celková kapacita prepojovacieho vedenia bude ponúknutá v sérii aukcií, ktoré sa môžu konať napríklad na ročnom, mesačnom, týždennom, dennom alebo medzidennom základe podľa potrieb dotknutých trhov. Každá z týchto aukcií pridelí predpísanú časť dostupnej prenosovej kapacity plus zostávajúcu kapacitu, ktorá nebola pridelená v predchádzajúcich dražbách.
3. Podrobné postupy aukcií budú pripravené v úzkej spolupráci medzi národnými regulačnými úradmi a dotknutým PPS a navrhnuté takým spôsobom, aby umožnili dražiteľom zúčastniť sa aj v denných burzových dňoch na organizovaných trhoch (zvlášť burza s elektrickou energiou) v zúčastnených krajinách.
4. Toky elektrickej energie v oboch smeroch cez preťažené prenajaté vedenia budú v zásade zosieťované s cieľom maximalizácie prenosovej kapacity v smere preťaženia. V každom prípade bude postup zosieťovania tokov v súlade s bezpečnou prevádzkou sústavy.
5. S cieľom ponúknutia maximálnej možnej kapacity trhu budú finančné riziká týkajúce sa zosieťovania tokov priradené stranám, ktoré spôsobujú, že sa tieto riziká prejavujú.
6. Prijaté aukčné postupy budú schopné vyslať usmerňujúce cenové signály účastníkom trhu. Prenos v smere proti dominantnému toku elektrickej energie uvoľňuje preťaženie tak, že spôsobuje dodatočnú prenosovú kapacitu cez preťažené prenajaté vedenie.
7. Aby bolo zabránené riziku vzniku alebo priradenia problémov týkajúcich sa dominantnej pozície účastníka/-ov trhu, príslušné regulačné úrady pri navrhovaní aukčných mechanizmov vážne posúdia veľkosť objemu kapacity, ktorá môže byť kúpená/vlastnená/užívaná jednotlivým účastníkom trhu v aukcii.
8. S cieľom podpory vytvorenia likvidných trhov s elektrickou energiou bude kapacita zakúpená na aukcii voľne obchodovateľná, pokiaľ PPS nie je upovedomený, že zakúpená kapacita bude využitá.